

Vi kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr 2

LÄS i detta nummer:

Nej till atombomben.

Det behövs ett FÖRSVAR för barnfamiljer och gamla.

När man hjälps åt blir det resultat.

För hennes värdighet och hans.

Besök hos Arbetsmarknadsstyrelsen.

Att bo omodernt i folkhemmet.

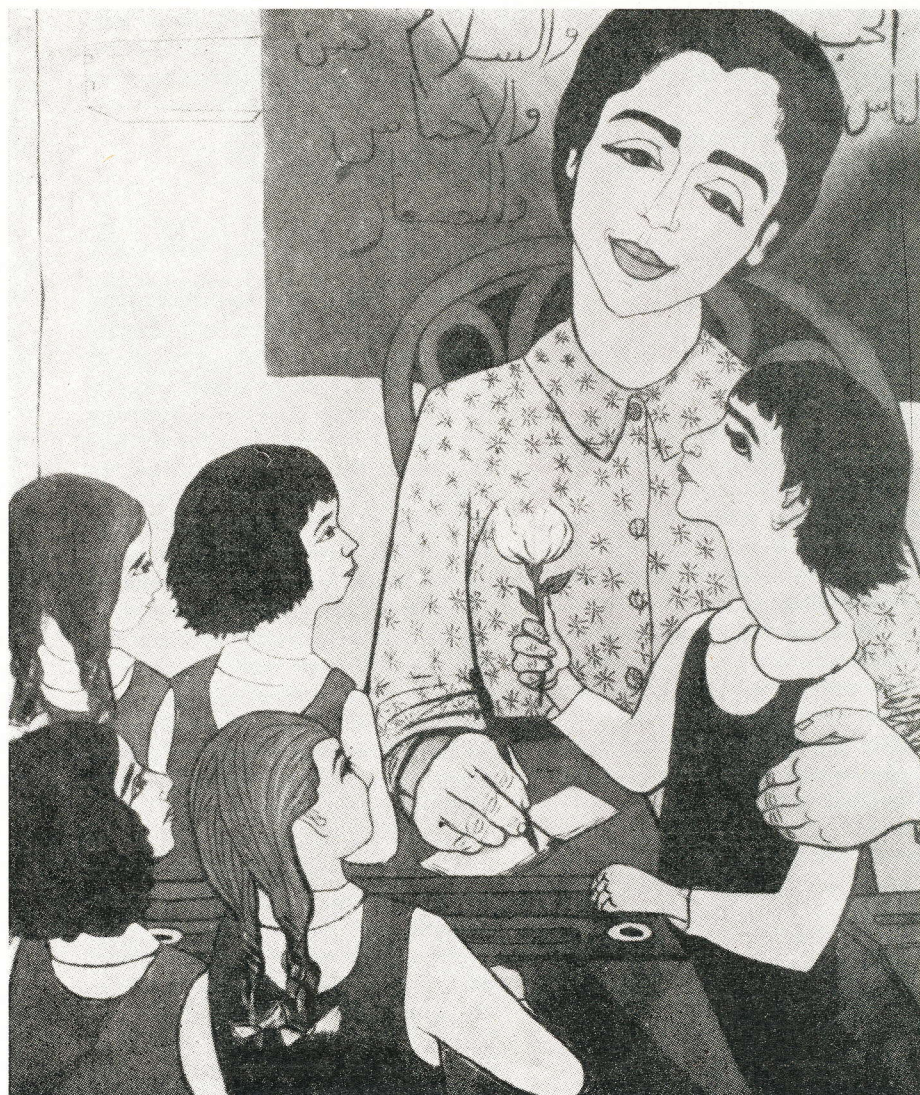
Löner och deltidarbete.

Vi kvinnor världen över.

Novell, barnsidor, matrecept, korsord m. m.

OMSLAGSBILDEN:

Lärarinnan. Av en ung egyptisk konstnärinna Gatzia Sivvy. »Vänskap och fred mellan alla folk, alla raser och alla barn» står det på svarta tavlan.



Vädjan till kvinnoförening- arna i Norden

Vi är en grupp kvinnor från Danmark, Finland, Norge och Sverige, representerande föreningar anslutna till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund, samlade i Oslo den 19 januari 1958.

Det är vår övertygelse, att kvinnor i allmänhet klarare än män ser, att vår jord och vår civilisation är i dödlig fara. Vi vet också att, trots kvinnoorganisationernas kamp för kvinnornas politiska inflytande, vi fortfarande står mer maktlösa än männen, när livsviktiga politiska frågor avgöres. Men vi kan och måste göra vår stämma hörd.

Vi måste högljutt och enigt kräva:

att vätebombsproven inställes;

att tillverkning och lagring av atomvapen samt anläggning av baser för raketvapen upphör;

att en atomvapenfri zon i Europa allvarligt överväges och

att nedrustning påbörjas med sikte på ett avskaffande av krig.

Vi vet, att detta är möjligt endast om folken uppfyller FN-stadgans löfte om att »öva fördragsamhet och leva tillsammans i fred med varandra såsom goda grannar» trots alla åsiktsolikheter.

Vi vädjar till Nordens kvinnoföreningar att gå i spetsen när det gäller att övervinna den förtroendekris som världen genomlider. Låt oss alla gemensamt resa kravet på en fredlig värld.

INGER MERETE
NORDENTOFT,
Danmark

HELVI LAINE,
Finland

BIRGIT SCHIÖTZ,
Norge

ANDREA ANDREEN,
Sverige

Internationella kvinnodagen i kongressförberedelsernas tecken

Den 1—5 juni äger vårt världsförbunds fjärde kongress rum i Wien. Inför 8 mars, den internationella kvinnodagen, vänder sig KDV i ett upprop till kvinnorna i hela världen och uppmanar dem att göra denna dag till en medelpunkt i förberedelserna för världskongressen. I uppropet hänvisas till de enorma framgångar vetenskap och teknik vunnit, framgångar som gör det möjligt för oss att bygga en strålande framtid åt våra barn:

Men för att mänskligheten skall kunna helt och fullt utnyttja dessa möjligheter måste freden bevaras. Vaksamhet och förstärkta bemödanden är dagens bud, ty så länge man fortsätter att prova atombomberna och iordningställer utskjutningsba-

ser för dem är freden i fara och allt som är oss kärt är hotat. I ett krig som kan utlösas genom ett tryck på en knapp finns det inte räddning för någon undan katastrofen.

På dagordningen vid kongressen i Wien kommer frågan om fredens bevarande och kampen mot atomvapnen att stå som första punkt.

*

Fredsduvan

Av Bertil Gedda

Du är folkens längtan
o, duva i vinden av blod —
en jordisk dröm du drömmer
du som inte är falska löften
o, duva i vinden av blod

falska är de ord om frihet
som penningbegäret predikar —
lidandet når oss som rop
från Indien och Afrika

förljugenheten talar
vackra ord om frihet —
falska för dem som intet äger
annat än smutsen och svälten

Men din bild skall vara tecknad
du fredens duva
på de försvarslösa pannor —
i läppar som törstar under maktens
sol
i den oskuld som gråter under
våldets piskor

Så — som en symbol för det
värnlösa
för livets outsläckliga tro
skall din bild stå tecknad för oss
Så skall du vara
vår dikt.

VI MÅSTE STÅ ENIGA

Ledare för KDV-sektionerna i Danmark, Finland, Norge och Sverige sammanträffade i Oslo den 18—19 januari för överläggningar om förberedelserna för KDV:s 4:e kongress. Vid sammanträdet beslutades rikta en gemensam vädjan till kvinnoföreningarna i de nordiska länderna om att enigt och högljutt föra fram kvinnornas krav på att vätebombsproven inställes, att det blir slut på tillverkning och lagring av atomvapen och anläggning av baser för raketvapen samt att man börjar nedrusta. Kvinnoföreningarna bör gå i spetsen när det gäller att övervinna den förtroendekris världen genomlider, heter det i denna vädjan som publiceras här bredvid.

Vidare beslutades att till de 18 västtyska kvinnoorganisationer, vars upprop till kamp mot krigsförberedelserna och atomvapnen vi publicerade i förra numret av vår tidning, sända ett brev med sympatiuttalande för deras aktion. I brevet understrykes hur betydelsefullt det är att en sådan opinion kommer från den tyska förbundsrepubliken.

GUNHILD TEGEN:

NEJ till atombomben!

I Stockholms-Tidningens »De-battforum» publicerades den 18 januari ett inlägg i atomvapenfrågan av författarinnan Gunhild Tegen, vari hon förordade en folkomröstning om svenska atomvapen eller ej. Frågan bör kunna formuleras enkelt, säger hon, t. ex. »Vill ni att Sverige skall skaffa atomvapen?» — en fråga som kan besvaras med ja eller nej.

Med författarinnans tillåtelse återger vi här hennes artikel.

Man förvånar sig över den passiva pessimism som behärskar allmänheten när det gäller atombomben. Ofta hör man uttryck som: — När atomkriget kommer är allting slut! Bäst att inte tänka på eländet. Man kan ju ändå ingenting göra åt det!

Man tycker sig höra ekot av ett gammalt ord: Låt oss äta och dricka, ty i morgon skola vi dö.

Och vi äter och dricker och köper bil och läser i tidningen generalernas påståenden att vi måste ha atombomber. Vår tredje, kanske fjärde försvarsmiljard får gå till att göra eller skaffa en atombomb — med den förorening av atmosfären och jorden som försöken medför.

Och sedan är det väl meningen att vi skall fälla dessa bomber eller avskjuta dem med raketer. Vart?

Det ser ut som de planerande makternas och institutionernas mänskliga redskap saknade fantasi att föreställa sig vad det nya atomkriget innebär: total ödeläggelse till evärdelig tid. En amerikansk expert säger i Bulletin of Atomic Scientists att den interkontinentala raketerna försedd med ett vätebombshuvud är det farligaste massförstörelsevapen som hittills skapats. Det »lönar sig» bara om man förser dem med atom- eller vätebomber. Dessa raketer är dock icke absolut träffsäkra, varför man måste använda orena vätebomber för att målet skall förstöras även om bomben faller 20–30 km. på sidan.



Måste vi inte protestera mot något sådant medan ännu tid är? Protestera mot att vi skulle tänkas använda sådana vapen. Ännu så länge talas det försiktigt om »taktiska» atombomber — »bara» av Hiroshima-bombens styrka! Vi minns Hiroshimas barn.

*

Vi med våra pass 150 fredssår och vår framgångsrika neutralitetspolitik borde sätta en ära i att avstå från frambesvärjandet av Ragnarök.

Det tycks råda en bestämd skillnad mellan allmänhetens inställning och åtskilliga tidningars. Kan det möjligen bero på att allmänheten till hälften består av kvinnor, medan de ledande redaktörsposterna är besatta med män? Jag har ännu inte träffat en enda kvinna som vill att vi skaffar oss atombomber — men om sådana finns hoppas jag att de inte sitter i riksdagen.

Den allmänna opinionen skapas till betydande del av tidningarna. Därför är det så viktigt att tidningarna ger allsidig information. Det skadar inte heller att de ibland ger plats när en kvinna förmår sig till ett offentligt känsloutbrott. Manliga känsloutbrott förekommer också — offentligt. Mån-

ga minns säkert den gången då Inga Thorsson talade mot svensk atombomb i radio — rakt ur svenska kvinnors hjärtan. Men föredömligt lugnt och sakligt. Hennes manlige motståndare avbröt henne gång på gång. Det märkliga var att den manlige diskussionsledaren inte ingrep.

*

Här en parentes för att undvika medvetna eller omedvetna missförstånd. Vi påstår inte att det är könsskillnaden som gör kvinnor mer fredliga och mindre hågade för massmord. Det är snarare deras sociala status som gör att flertalet kvinnor ännu »hindras» av barnavård från teknikens intellektuella lekar. Det finns också män som inte tror på krig och atombomber — t. ex. bland de 150 svenska författare som protesterade mot svensk atombomb. Notiserna om dessa författare har stått med mycket liten stil — medan generalernas förslag firats på ledarsidorna.

Vi har lyckligtvis genom samfälliga demokratiska intressen kommit fram till en politisk uttrycksform där kvinnorna har samma möjligheter som männen. Det är folkomröstningen. Ännu har vi inte ett fast folk-

Det behövs ett FÖRSVAR för barnfamiljer och gamla!

På kvällen den 4 februari fick vi veta att nu var äntligen förhandlingarna i försvarsfrågan slutförda och saken klar: militärutgifterna ökar till 2.700 miljoner om året och vid automatiska kostnadsökningar till ännu mera. Några herrar steg fram i radion, tackade varandra och uttryckte sin oförställda glädje över att försvarsfrågan återigen avgjorts »ovanför partigränserna» i den *fullständiga enighetens* tecken.

Det är en enighet i toppen. Folkets mening är en annan — men folket tillfrågas inte. Bakom beslutet ligger högsta militärledningens krav på ett

omröstningsinstitut, men början är gjord. Och den har redan visat att folkomröstning lämpar sig bäst i enkla frågor som kan besvaras med ja eller nej. T. ex. vill ni att Sverige skall skaffa atombomber?

*

Om vi svarar nej, vad har vi då för alternativ för Sveriges räkning? Har vi någon uppgift i nuvarande världssituation?

**Ja, bara det att vi vägrar att befat-
ta oss med dessa utrotningsmedel är
ett memento till alla kulturfolk.**

**Vi kan arbeta för fred och folkför-
soning och erbjuda våra politiskt neu-
trala tjänster som medlare.**

**Vi kan samarbeta med Nordens folk
som har samma intressen som vi.**

En ljusning på denna punkt kom från oväntat håll. På Atlantpaktsmötet i Paris i december 1957 avböjde Norges och Danmarks statsministrar atomvapenbaser i sina länder. Vi står alltså inte ensamma i världen med vår dårskap att vilja rädda jorden som människans hem.

Vad vi behöver är en folkomröstning om denna fråga som kräver ett enkelt ja eller nej. Här borde inte behövas några extra miljoner till partipropaganda. Frågan om atombomben går tvärs genom alla partier.

Vilken allvarlig manifestation det vore om Sverige — och helst hela Norden — vägrade att ha något att göra med mänsklighetens självmordsförberedelser!

»effektivare försvar». Inte behöver man fråga folket: det är ju militären och politikerna som sitter inne med sakkunskapen!

Freden gagnas ej genom rustningar

Den generation som upplevat två världskrig har sett resultatet av denna »sakkunskap». För varje människa som bryr sig om att tänka igenom problemen måste det stå klart att ett litet land som vårt aldrig någonsin kan tävla med stormakterna ifråga om »effektivt försvar», om man med försvar menar de modernaste och farligaste vapnen. Däremot kan ett litet folk som vårt, med ett och ett halvt sekels obruten fred bakom sig, ge stora bidrag till fredens och folkförbrödringens sak. Men det gör vi inte genom att rusta i kapp med de andra.

Skatter är inte populära och åt-



I många skoldistrikt saknar man fortfarande skolmåltider för barnen. Det är bara ett av de många områden där en ordentlig upprustning behövs.

minstone två av de belåtna herrarna brukar tala högt och länge om hur svenska folket dignar under skattebördorna och hur nödvändigt det är att stat och kommuner sparar. Bland annat har det föreslagits att familjer med bara ett barn ska frångå barnbidraget... Men det är som bekant skillnad på skatter och skatter. Man behöver inte alltid nödvändigtvis direkt beskatta inkomsten, man kan så att säga beskatta behoven. Och åtminstone på en del varor är behoven lika stora antingen man har 10.000 i årsinkomst eller 50.000 och mera. Ja, de kan till och med vara större i 10.000-kronorsfamiljen än i den med 50.000 kronor — nämligen om den förstnämnda har flera barn.

Och eftersom det är behovens storlek och inte inkomstens som bestämmer storleken av den nya skatt vi nu måste betala för att krigsmakten ska ha några hundra miljoner till, så har det öppnats stora möjligheter för barnfamiljerna att betala det mesta av den skatten. Redan den 5 februari var sockret 20 öre dyrare i butikerna. Sprit, svagdricka, cigarretter och läskedrycker blir dyrare, hushållens elräkningar blir högre, bensinpriset stiger med en femöring (även den som inte har råd att hålla sig med bil har möjlighet att få vara med och betala prishöjningen på bensinen genom den fördyring av olika konsumtionsvaror som ovevekliga följer på varje höjning av bensinpriset).

Det blev ingen standardhöjning

Barnbidraget steg till 400 kronor den 1 januari. Samtidigt ökade mjölkpriset med 9 öre och tog ungefär en tredjedel av barnbidragsökningen. De återstående två tredjedelarna lär inte räcka till att täcka de utgiftsökningar barnfamiljerna drabbas av genom de nya indirekta skatterna. Små barn lever ju inte bara på barnbidraget — även om det finns folk som tycks tro det — utan på det far och mor kan förtjäna. Lönerna är fastlåsta genom det tvååriga avtalet, så någon kompensering för de nya prisstegringarna får varken arbetare eller tjänstemän.

Det finns andra kategorier som också sitter illa till. Vi tänker på dem som måste klara sig på en knappt tilltagen sjukpenning, kanske i flera månader, på de gamla som har folkpensionen att leva på, på

Större behov av UPPRUSTNING på andra områden

Vid sitt sammanträde söndagen den 9 febr. gjorde SKV:s styrelse följande uttalande:

Vi beklagar den fruktansvärda enigheten mellan de fyra »demokratiska» partiledarna i fråga om att belasta svenska folket med ytterligare rustningsutgifter. För oss ter det sig som en maskerad förberedelse till ett beslut om en svensk atombomb. Talet om modernisering och forskning för försvaret inger oss farhågor. Att det gäller atomvapen verifieras bl. a. av Svenska Dagbladets kommentar som går ut på att frågan om en svensk atombomb fallit framåt.

Vi citerar Dagens Nyheters referat av herr Spångbergs yttrande i riksdagsdebatten som återgavs i radion lördagen den 8 februari: »Hr Spångberg frågade statsrådet vart den nästan utlovade parlamentariska utredningen om försvarskostnaderna som det talades om efter 1954 års ÖB-plan tagit vägen. Personligen lovade han att yrka avslag på den kommande försvarspropositionen och anvisa vägar att använda de extra skattepengarna till bättre ändamål.»

Vi ansluter oss till hr Spångbergs uppfattning att det finns större behov av svensk upprustning på andra områden.

dem som av olika omständigheter är tvingade att leva på det minimibelopp som heter socialunderstöd. Varken socialunderstöden eller sjukpensionen ökar fast levnadskostnaderna stiger och även om folkpensionen är indexreglerad så lär det dröja innan pensionärerna får någon »kompensation». Till yttermera visso signaleras höjda brödspriser, smöret blir dyrare...

Ett försvar för barnfamiljerna, för de gamla och sjuka, för de handikappade i samhället — det är vad som i första hand behövs.



Innan det bär iväg ut fördelas kvarter och trappuppgångar.

När man hjälps åt blir det resultat

I Göteborg, där arbetet för vår tidning är mycket välorganiserat, tillämpas sedan länge metoden med kollektiv lösningsförsäljning. Så många som har tillfälle träffas en bestämd kväll och »genomarbetar» ett område. Fredagen den 7 februari var 34 SKV-kvinnor från olika avdelningar i aktion ute i Redbergslid. På en och en halv timme sålde de 405 tidningar.

Efteråt samlades man till kaffe (det behövdes, för det var 16 grader kallt den kvällen!) uthytte erfarenheter och gladdes åt det goda resultatet. Här några synpunkter på den kollektiva försäljningsmetoden:

Gun Jansson, V:a Lundby: Sådana här träffar är alla tiders — för vi har ju så roligt samtidigt!

Kirsten Persson och Svea Reinhardt i Bjurslättssavdelningen betonar att arbetet med tidningen går mycket bättre när man har fastställda försäljningskvällar. Då är man inställd på att just den kvällen får inget hindra en att ägna tiden åt tidningen. Och det är väldigt stimulerande att vara så många i arbete på en gång.

Iris Dahlin, Älvsborgssavdelningen: Det är väldigt värdefullt med detta tidningsarbete, där man går ut och knackar på obekanta människors dörrar. På det sättet kommer man nämligen i samtal om de mest skilda ting och problem som bekymrar och oroar människorna.

Ingrid Ahlberg, Källtorp: Speciellt för nybörjare i att »knacka dörr» och sälja tidningar är den här metoden med kollektiva försäljningar väldigt bra. När man ser vilka mängder av tidningar som kommer ut bara man är tillräckligt många som hjälps åt, ja, då blir man inspirerad och inställd på att ta nya krafttag för vår tidning.

Inspirerande tycker också **Margit Andersson,** Torpa, att det är när man strålar samman så många för att ge sig ut på arbete i en stadsdel, alla i samma ärende. Roligt! säger **Sara Bengtsson,** Källtorp, och känner sej förvissad om att det här är den enda rätta metoden om man ska uppnå verkliga resultat för tidningen.

Det är första gången jag är med om en sådan här tidningsträff och det har varit väldigt roligt, betygade **Ingegerd Andersson,** Högsbo, och förklarade att man på det sättet också lär sej känna medlemmarna i andra avdelningar.

VERA

Rodny Öhman:

För HENNES värdighet och HANS

När får vi en svensk motsvarighet till "JORDENS SALT"?

Hon bodde i New Mexico. Hennes hus var icke hennes. Blott blommorna kring det ägde hon. Esperanza var hennes namn och hon var trettiofem. Hon gick med sitt tredje barn. Må det icke födas, icke till denna värld, bad hon till jungfru Maria. Och hennes dotter frågade: är du ledsen, mamma, är du sjuk?



Esperanza kämpade för sin och kvinnornas värdighet men också för männens. Rollen spelas av Rosaura Revueltas.

Då tårtan äntligen kom på bordet och ljusen tändes glömde Esperanza alla sina bekymmer.



— Låt tårtan vara, den skall vi skära upp när pappa kommer hem, sade hon till sonen som stormade in. Dottern fick inget svar.

Tårtan kom inte på bordet då pappa kom. Och ljusen vid krusifixet blev inte tända. Det drog ihop sig till strejk vid gruvan och pappa hade annat att tänka på än sin hustrus födelsedag.

— Blir det strejk, Ramon? frågade hon. Då tar de radion tillbaka. Vi har bara en avbetalning kvar...

Och Ramon blev arg:

KVINNANS FEL

— Det är ditt fel, Esperanza, det var du som ville ha apparaten. Avbetalningar är arbetarnas förbannelse.

Men som Esperanza bara hade radion att lyssna till alla kvällar hon var ensam och Ramon arbetade på att skapa en slagkraftig fackförening, en tillvaro för de mexikanska gruvarbetarna som inte låg de amerikanskas efter, så blev även hon arg:

— När skall er fackförening kräva



Kvinnorna övertar strejkvakten.

varmvatten och samma hygieniska förhållanden åt oss som de amerikanska kvinnorna har?

VI HAR DISKUTERAT

— Den saken har vi diskuterat. Men det är givet att frågan om arbetarnas säkerhet måste gå före. Varmvattnet får komma sedan.

Och Esperanza suckade: alltid kommer kvinnornas krav i sista hand.

Ja, så ungefär är upptakten till de amerikanska gruvarbetarnas underbara film »Jordens salt», filmen som inte fick göras i Hollywood utan måste spelas in av amatörer, fria amerikanska arbetare, som har något att lära oss alla. Filmen har visats i veckor redan på Sture i Stockholm. I varenda by och litet samhälle med bio här i Sverige måste kvinnorna se till att få upp den filmen. Den distribueras av Nordisk Tonefilm.

ENDAST DET FÖRFLUTNA?

En rescensent i en kvällstidning tyckte att filmen skildrade förhållanden som tillhör det förflutna i Sverige. Men är det så? Enligt min mening har den åtskilligt att lära både män och kvinnor hos oss.

Då tårtan kom på bordet och ljusten tändes hade mexikanen Ramon först varit i fackföreningen för att lägga upp taktiken tillsammans med den amerikanske fackföreningsorga-



Även gruvarbetarbarnen, mera lyhörda än männen för det nya i tiden, kämpade på kvinnornas sida. Här står de bak gallret i fängelset och kräver mjölk åt Esperanzas nyfödde...

nisatören från gruvarbetarförbundet. Esperanza hade gått och lagt sig. Nej, han hade inte själv kommit ihåg hennes födelsedag. Det var sonen som påmint honom. Och de aktiva fackföreningsgubbarna och deras hustrur gjorde en »mananita» som Esperanza skulle minnas genom år. Ramon dansade med andra, hon kunde ju inte som gick i sista månaden. Men hon var inte ledsen utan bara glad,

glad att se honom glad, glad att de också någon gång kom ihåg henne.

— Jag har varit så dum, sa Ramon, och smekte sin hustru. Men det var inte sista gången han var dum. Att slåss för de mexikanska gruvarbetarna, att se »bilden i stort» där andra plöttrade bort sig i detaljer, att visa stålblank proletär klassolidaritet när bolaget sökte muta honom att bli förman, att bekämpa strejkbrytare, hålla ut i fängelset när lejda gangster sökte banka »hårdheten» ur honom — det förstod Ramon. Men han kunde inte fatta att hans hustru hade någon rätt att blanda sig i strejkens ledning.

DE KUNDE JU SJÄLVA SE

Ramon och de andra ryckte resignerade på axlarna då kvinnornas demonstration med varmvattenskravet nådde fram. De kunde ju själva se vad som var viktigast. Arbetaren Kalinsky som döddes i gruvan på grund av bristande skyddsåtgärder bars just fram ur gruvhålet.

Ramon och många arbetare med honom vände sig lika sorgset bort då kvinnorna begärde att få bli strejkvakter. Det skedde sedan bolaget fått domstolen att förbjuda gruvarbetares strejkvakt på bolagsmark. Strejken tycktes förlorad. Men kvinnorna stod på sig. Fick fackföreningsmötet att förvandlas till massmöte, där även kvinnor kunde få rösträtt och trumfade igenom att de skulle få uppta strejkvakten. Ramon och många med honom röstade emot.

Det var inte sista gången Ramon var dum. Han förbjöd sin hustru att vara med i strejkvakten, vägrade ta hand om barnen, då hon till sist tvingade sig dit. Nej, han var ingen bandit, ville henne bara väl, tyckte inte att strejkkamp och klasskamp var kvinnogöra. Han hämtade förstås barnen i fängelset då Esperanza häktades. Och han lärde sig vad det ville säga att hugga ved fem gånger om dagen för att få varmt vatten till disken, tvätten, ungarnas badning. Och han sa: det här skall vi ordna så fort strejken är över, vi borde haft med kvinnornas krav från början.

Nej, vi skall inte berätta mera om filmen. Vi hoppas ju att alla våra läsare skall se den, se hur Esperanza växte i kampen för att föra strejken till seger när Ramon och de flesta andra arbetarna var redo att ge upp. Hon kämpade verkligen med värdig-

Forts. å sid. 9



I besöket hos Arbetsmarknadsstyrelsen deltog Birgit Jansson, Stockholm, Gerda Rosander och Margit Andersson, Luleå, samt längst t. h. Birgit Johansson, Sundbyberg.

Anmäl er hos arbetsförmedlingen

manar SKV-kvinnor efter besök hos arbetsmarknadsstyrelsen

Den dolda arbetslösheten — den man aldrig ser några siffror på, den man sällan läser om i tidningarna — är ett stort och verkligt problem för tusentals kvinnor i vårt land. Särskilt i de norrländska länen är kvinnornas möjligheter till förvärsarbete kolossalt begränsade, ja på sina håll helt obefintliga. Också i många mellansvenska järnbrukssamhällen är förhållandet det samma. Industrin som finns där sysselsätter uteslutande manlig arbetskraft och vad som återstår för kvinnorna är att konkurrera om de fåtaliga platserna på brukskontoret, några städjobb och butiksanställningar.

SKV har under senare år ägnat dessa problem stor uppmärksamhet. Lokala undersökningar, uppvaktningar hos riksdag, regering och lokala myndigheter har bidragit till att väcka liv kring frågan om den dolda arbetslösheten. Nu senast har en delegation från förbundet haft ett sammanträde med byråchef Bertil Johansson vid Arbetsmarknadsstyrelsens lokaliseringsbyrå. Syftet var att få en information om hur de statliga myndigheterna ser på kvinnornas sysselsättningsproblem i den aktuella situationen.

Det kärvare klimatet på arbetsmarknaden gör att man inte kan ställa frågan om arbete åt kvinnorna isolerad från sysselsättningsfrågan som

helhet. Permitteringarna vid Norrbottens Järnverk, där 176 man ställts utan arbete, är ett oroande tidens tecken. Det blir bekymmersamt i många familjer när far blir arbetslös och mor inte har någon inkomst. På sina håll står alltså frågan om arbete över huvud taget. Men när det gäller att öka kvinnornas sysselsättningsmöjligheter är det ofta en fråga som måste ses på något längre sikt. Industrier uppstår inte av sig själva. Det måste planering och mycket annat till. Därför får inte kravet om »kvinnoindustri» skjutas i bakgrunden.

PRIVATINDUSTRI EJ INTRESSERAD

Många ansträngningar har gjorts från Arbetsmarknadsstyrelsens sida, berättade byråchef Johansson, för att få större privata industriföretag — bl. a. L. M. Ericsson och ASEA — att förlägga nya filialer till Norrbotten, men utan resultat. Man måste nog ändå räkna med att det som skall göras i Norrbotten måste ske med statliga investeringar. Det som för närvarande skulle kunna tänkas vore att Televerket utvidgade sin industri med en filial i Norrbotten i stället för att anlita den privata industrins tjänster i allt större utsträckning ansåg vi.

Några av de projekt som diskuterades med byråchefen var förädlingsindustrier baserade bl. a. på skogsbruket och på Norrbottens Järnverk.

Det är ju synnerligen orationellt att frakta inredningssnickerier, köksinredningar o. d. ända från Sydsverige när man har råvaran helt inpå knutarna i Norrbotten. En rationell industri av detta slag skulle mycket väl kunna sysselsätta kvinnor. Samma är förhållandet när det gäller lättare arbeten inom järnmanufakturen.

Landshövdingen i Norrbotten har förklarat att det skulle behövas inte mindre än 1,5 miljoner dagsverken i skogen för fröinsamling och plantering. Sådant arbete blir givetvis säsongbetonat men skulle kunna ge många norrbottenskvinnor ett efterlängt tillfälle att stärka sina familjers ekonomi.

NÅGOT STATLIGT VERK KUNDE FLYTTA NORRUT...

På tal om den aktuella flyttningen av tobaksfabriken i Gävle berättade byråchef Bertil Johansson att Arbetsmarknadsstyrelsen håller på och undersöker möjligheterna av att placera något annat företag där. I sammanhanget framhöll han att utflyttning av något statligt ämbetsverk som sysselsätter kvinnor skulle kunna bidra till en bättre balans mellan den manliga och kvinnliga arbetskraften. Längre norrut än Gävle kunde man dock inte tänka sig att flytta. För nedre Norrland håller man dessutom på att diskutera placeringen av en stor tvättindustri för försvarets räkning. Konkurrenten står

Men de andra påbuden då?

När kyrkomötet i höstas debatterade frågan om kvinnliga präster fick den oinvigde lätt föreställningen att det för nejsägarnas del rörde sig om rena själanöden: de kunde inte för sin tros och sitt samvetes skull gå med på något som icke hade bokstavligt stöd i den heliga skrift. Och Paulus säger ju att kvinnan skall tiga i församlingen . . .

I Vecko-Journalens andra nummer för året erinrar **Christina Lilliestierna** om att evangelierna innehåller åtskilliga andra kategoriska påbud än det av Paulus uppställda som varit kärnan i fejden om kvinnliga präster eller ej.

»Den okunnige tar sig för pannan: hur kunde en sådan storm väckas för innebörden i några Paulus-ord, hur kunde det komma sig att prästerskapet kämpade så benhårt för att inte den exakta efterlevnaden av just dessa meningar skulle ifrågasättas, när så många andra förbigås i största tysthet?» säger hon och fortsätter:

»De instruktioner Kristus riktar till sina lärjungar — alltså till dem som skall fortsätta hans verk och vars efterföljare i rätt nedstigande led prästerna anser sig vara — är kategoriska. De upprepas gång på gång, slås fast i enkla och lättbegripliga meningar. Men det är absoluta, kompromisslösa krav han ställer:

'Skaffa er inte guld eller silver eller koppar i edra bälten', förmanar han. 'Vandra utan ränsel och med bara en livklädnad, utan skor och utan stav.

Sälj allt vad ni äger och ge pengarna till de fattiga. Den som inte försakar allt han äger kan inte bli min lärjunge . . .'

Farväl prästgårdar och biskopshus, adjö tjänstepension och sjukkasse, slut med skattefri bil, representationsanslag och dyrortstillägg.»

Mer än en fryntlig kyrkoherde på symöte skulle beteckna det som »okristligt» om någon i dag förespråkade eller handlade i enlighet med Jesu ord om att slita familjebanden, att låta »de döda begrava sina döda», säger artikelförfattarinnan och tillägger:

»Rubbad och inte tillräknelig skulle säkert omdömet bli om den hr biskop eller domprost som vid sina kalas följde det enträgna råd Jesus ger dem:

'När du gör en middag eller aftonmåltid så bjud icke dina vänner eller bröder eller dina fränder eller rika grannar att icke de till äventyrs bjuda dig igen och dig sker vedergällning. Utan när du gör gästabad så bjud fattiga, krymplingar, halta och blinda.'»

Dessa påbud går som en röd tråd genom evangelierna, stränga och kompromisslösa. Men över dem har lagrats många ton damm, säger artikelförfattarinnan, så många att det vore en ur kristlig synpunkt hädisk tanke att något enda av dem skulle tas fram vid ett kyrkomöte, putsas rent och hållas upp till beskådande: se detta är vårt rättesnöre. Så som man gjorde med Paulus ord om mannen som kvinnans huvud . . .

mellan Hofors, Sandviken och Ockelbo.

SKV-delegationen påpekade hur Hällefors gjort stora ansträngningar för att få en industri för kvinnor. Frågan är alltså olöst, men på lokaliseringsbyrån är man väl förtrogen med förhållandena där och följer enligt byråchefen uppmärksamt varje möjlighet till frågans lösning.

DET ÄR BARA STATISTIKEN SOM RÄKNAS

För att återgå till Norrbotten så redovisas vid årsskiftet 110 arbetslösa kvinnor. Låter ju inte så farligt. Men en egen undersökning som SKV-distriktet gjort visade att enbart Tempo i Luleå haft 2.000 arbetssökande de senaste åren.

Av dessa har 90 kunnat få arbete inom Tempo. När samma företag öppnade ett varuhus i Gällivare för något år sedan anmälde sig

400 kvinnor som sökande. För någon tid sedan utannonserades i Luleå en köksbiträdesplats. 62 sökande flickor och däribland flera lågavlönade som hade realexamen! Dessa siffror talar sitt eget tydliga språk.

En uppmaning till alla kvinnor som vill ha ett arbete: **Gå till arbetsförmedlingen och anmäl er även om ni vet att det för närvarande inte finns någon chans att få förvärvsarbete.** Det är bara statistiken som räknas och när den börjar motsvara verkligheten kanske även andra än de närmast berörda får upp ögonen för hur allvarligt detta problem är.

Syftet med SKV:s besök hos Arbetsmarknadsstyrelsen var att bidra till en aktivare lokaliseringspolitik. Men det gäller framför allt för de lokala avdelningarna att skapa opinion ute bland kvinnorna för att tvinga fram konkreta förslag och åtgärder.

BIRGIT JANSSON

FÖR HENNES VÄRDIGHET...

Forts. fr. sid. 7

het för sin värdighet, skrev tidningen som tyckte filmen skildrade något som tillhörde det förflutna i vårt land.

Men Esperanza kämpade inte bara för sin egen utan även för Ramons och männens värdighet, mot att bli slagen och hunsad, för kvinnornas jämlikhet i familjen, för husmödrarnas inflytande på de fackliga frågornas lösning, för att kvinnornas sociala problem skall betraktas som en integrerande del av de progressiva krafternas kamp. Än har vi inte upphävt kvinnoslaveriet i vårt land. Det finns tusentals husmödrar som saknar vatten och avlopp, värmeledningar. Det finns tusentals husmödrar som får utföra ett alldeles för tungt hemarbete. Och när mannen kommer hem heter det: vad har du egentligen gjort hela dagen?

När kommer arbetarnas och tjänstemännens organisationer att genomföra den rättvisa åt kvinnorna som bolagsherrarna inte är intresserade av? När kommer kommunala och statliga förvaltningar och företag att sätta kvinnor på de bättre betalda jobb som männen nu envist behåller för sig själva? När skall man avskaffa de diskriminerande lönegradsplaceringarna för kvinnorna? När skall likalönen genomföras i industrin, familjeservicen byggas ut?

Det kommer att ske först när kvinnorna själva inte bara kräver detta utan tränger sig på och tar del av ledningen i sina organisationer.

VI BEHÖVER EN SADAN FILM

Vi behöver även en progressiv film om detta, en svensk aktuell motsvarighet till »Jordens salt». Det finns regissörer som kan entusiasmeras för uppgiften. Om inte SF vill göra den — frågan gäller ju även detta bolags orättvisor mot kvinnorna — så finns det andra möjligheter. Låt oss intressera Sigrid Ekendahl, Ulla Lindström och andra kvinnor med betydelsefulla kontakter. Det är ju inte alltid det att inte männen vill oss väl. Det är med dem som med Ramon: de är bara så förtvivlat efterblivna i kvinnofrågorna, ända tills vi rycker fram och lär dem vad det betyder att kvinnorna är med i kampen för rättvisa åt alla arbetande.



Torkvind saknas. Såväl tvätt som torkning sker i köken vintertid...

Den svenska levnadsstandarden stiger. Varje år byggs det bostäder för väldiga summor, ljusta och modernt inredda lägenheter. Men vad förslår en årsproduktion av cirka 60.000 bostadslägenheter när det enbart i Stockholm står 108.000 i bostadskön? Även om hälften av dessa, enligt bostadsförmedlingen, är sådana som önskar byta lägenhet, så kvarstår dock att hela landets årsproduktion av bostäder knappast räcker till att ge alla dem i Stockholm som saknar egen bostad en sådan. Därför dras vi ännu med en myckenhet av slumartade bostäder, dit bostadsbristen tvingat många till en ständig kamp mot fukt, mögel och råttor...

ÄN FINNS DET SLUMBOSTÄDER...

Att bo omodernt i folkhemmet

Man funderar på hur det egentligen är med den omskrivna svenska standarden när man lite närmare granskat lägenhetsbeståndet i landet. För siffrorna som kommer fram är ganska avskräckande och gör en förvånad. Sälunda saknar exempelvis var tredje lägenhet ordentligt wc. Över en tredjedel av alla lägenheter måste betecknas som mer eller mindre undermåliga. Över hälften saknar el- eller gasspis...

Slumbebyggelsen är inte försvunnen om det är någon som tror så. Den finns fortfarande. I Stockholm, Göteborg, Malmö och otaliga andra städer. Och ett bra exempel har vi i kåkstan Hagalund i förstaden Solna.

Hagalund är ingen specifik företeelse men det ger en bra bild av bostadsläget. Bakom den pampiga fasaden av en påkostad kommunal skyskrapa klänger sig trärucklen tätt intill varandra.



En av kåkarna vid Spetsgatan, lika trist inuti som utanpå.

Hagalund byggdes vid tiden omkring sekelskiftet. Tomterna var billiga och många av Stockholms arbetare tog chansen att skaffa eget. Men det var ont om kapital — varje byggare var sin egen arkitekt och använde det material som stod till buds. Resultatet blev ett parisiskt gytter av kåkar. Snickarglädjen fick fritt utlopp och det sparades inte på gräsverandor, tinnar och torn, branta takfall och konstfärdiga utsirningar.

Allt detta mästertligt skildrat av konstnären Olle Olsson som gjort Hagalunds träkåkar kända över hela landet. Han har fortfarande sin bostad och ateljé i hjärtat av Hagalund.

Kommunala och privata intressen kolliderar

En sanering av Hagalund har länge varit påtänkt men hitintills har



T. h. vedbodarna. Innanför den öppna dörren ligger »dassen» i en lång rad.

alla förslag strandat på de privata tomtägarnas inställning. Man vet att Hagalund skall förvandlas till ett modernt bostadsområde och naturligtvis tror de flesta att ett höghus

skall byggas just på deras tomt och begär priser därefter. Staden har dragit sig för att utnyttja sin expropriationsrätt och i stället köpt in hus undan för undan. Dessa hus är



Husmors första jobb om morgnarna. Hon har en 6 månaders baby, det gäller att få upp värmen så snabbt som möjligt.

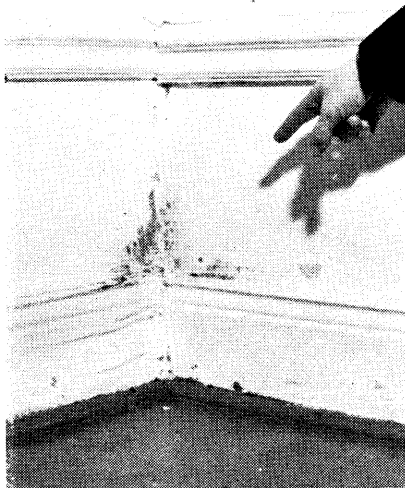


8:50 kostar en säck björkved. Det blir något billigare om man hugger själv.

som regel också moderniserade och uppvisar mer människovärdiga bostäder än de övriga. En viss nybyggnad har redan startat och kåkstan omges av en kinesisk mur av moderna hyreshus.

Att bo omodernt . . .

För en husmor som av bostadsbristen tvingats med sin familj till kåkstan väntar en ständig kamp mot fukt, mögel och råttor. Många av husen saknar vatten och avlopp och där sådant finns är det inget ovanligt att ledningarna fryser vintertid. Då får hyresgästen vackert vänta till våren då sol och värme tinar upp det frusna och under tiden hämta sitt vatten i grannhus eller pumpar. Bekvämlighetshusen (vilket ord för kåkstans små uthus!) skickar ingen vettig mor sitt barn till under kalla vinterkvällar. »Hagalunds hjältar» släpar fortfarande på sina svarttjärade tunnor från bakgårdarna... När kylan sätter åt måste kaminer och kakelugnar sprängelgas för att temperaturen skall hållas dräglig. Och ändå kan



Fukt och mögel i lägenheterna...

det hända att kaffeskvätten frusit i pannan på morgonen...

Många inbillar sig att det är »billigt» att bo omodernt. De flesta, som en längre eller kortare tid bott i någon av kåkarna, svarar nej. Och det är lätt att belysa med ett exempel. Antag att ni hyr en omodern tre-rumslägenhet i kåkstan. Grundhyran är inte stor: 1.032 kr per år. Men ni måste sätta bostaden i skick innan ni kan bo där med era barn. De gamla kvistiga trägolven måste täckas över. Inte heller kan ni ha kvar originaltapeterna som hänger där sedan 90-talet. Genomgjutna korkmattor kostar er 850 kr. Målare och hantverkare höjer summan till 1.200 kr. Så måste ni anskaffa ordentliga värmekällor — täljstenskaminer — och de går på 360 kr och drar vidare en merkostnad av elenergi på 40 kr per månad. För köksspisen får ni köpa ved å 8:50 säcken. Familjen som gett mig detta exempel noterade att den det första året hade en månadshyra på 256 kronor! Och det kan knappast anses billigt.

Alla kategorier bor i slummen

Människor av alla kategorier finns i kåkarna. De flesta av dem har tvingats dit av bostadsbristen. Och de kämpar förtvivlat för att komma därifrån. Hantverkare, yrkesarbetare, kontorsfolk o. s. v. De flesta av dem skulle mer än väl ha »råd» att avvara kåkstans »billiga» hyror. Förvånansvärt nog så är inte hälso-tillståndet så dåligt. Men man får

Vi kvinnor världen över

Framför mig ligger en liten packe blad av det slag som varje månad brukar hamna på redaktionens bord. Det är meddelanden från sekretariatet i Berlin om vad som sker eller just nu skett inom olika kvinnogrupper på skilda platser i världen, om strävanden och åtgärder för mer rättvisa och ett bättre samliv människor emellan, för barnens bästa, för fred mellan nationerna.

Det är en intressant läsning. I Italien har flertalet kvinnoföreningar sammanslutit sig i kampen för lika lön för lika arbete. Lönerna i Italien är låga och kvinnornas ligger betydligt under männens vare sig det gäller en lärarinna eller en fabriksarbeterska.



När det är kallt fryser vattenledningarna. Då får man hämta vatten på annat håll.

väl antaga att åren och frostiga vintrar härdat invånarna.

Vår standard är inte alltid överensstämmande med de imponerande kulisser vi visar gästande, utländska studiedelegationer. För större delen av oss finns inget ultramodernt, centraluppvärmt Vällingby. Så nog återstår det ett oerhört arbete innan den svenska bostadsfrågan fått sin lösning.

Arne Öijen

Fortsätter vi åt sydost med handen på kartan ned genom Egypten kommer vi till Sudan, det väldiga, glest bebodda land, som så nyligen vunnit sitt oberoende. Sudanesiska kvinnors förening sänder oss kopian av ett memorandum som tillställts den kommission som har i uppdrag att utarbeta landets nya författning. En dylik skrivelse insändes till kommissionen redan i januari 1957, men tydligen utan påföljd. Det är en vädjan om fullt erkännande av kvinnornas rättigheter och förpliktelser som medborgare. I en annan skrivelse föreslås inrättande av kindergarten för de yngsta barnen.

Från Mexiko — vars kvinnor fick rösträtt 1952 — föreligger en rapport från den första konferens av kvinnliga yrkesarbetare som hållits i landet, vari deltagit ombud från samtliga 29 medlemsstater, från fackföreningar, politiska partier och övriga organisationer. De belgiska kvinnornas sammanslutning för välfärd och fred har sänt ut ett frågefomulär i olika punkter angående familjernas levnadsförhållanden, avsett att tjäna som utgångspunkt för eventuella framställningar till parlamentet.

Från Sydafrikanska unionen skriver man om de senaste faserna av den strid mot »apartheid» och rasförföljelse, där många vita kvinnor slutit upp på de färgades sida, och från Indonesien om en konferens som det indonesiska kvinnoförbundet höll i september och förberedelser för den internationella kongress samma förbund planerar. I raden av positiva beslut finns dock något från vilket man måste ta bestämt avstånd: den uppmaning som decemberkongressen tillställt landets regering att de skyldiga till attentatet mot president Soekarno måtte dömas till döden. Kan dödsdomar någonsin verka utjämnande och försonande? Är detta ej en av de punkter där vi kvinnor borde kunna enas?

Italien — Sudan — Mexiko — Belgien — Sydafrika — Indonesien — som vi ser röster från fyra världsdelar, förmedlade till oss under de sista två månaderna av 1957. Vore det inte skada om inte något av detta också skulle nå fram till Vi Kvinnors läsare? Redaktionen har därför tänkt sig att i varje nummer under

VETTING SPARSAMHET

Nu är vi redan ett stycke inne på det nya året med dess många arbetsuppgifter. Vi har börjat planera för våra distriktsmöten, för KDV:s kongress, årets förbunds-
möte, studiedagar och mycket annat.

Den ekonomiska planeringen är inte den minst viktiga. Vi utnyttjar våra möjligheter till inkomst genom lotterier och fester av olika slag. Men då vi någorlunda säkrat vår ekonomi blir vi ofta onödigt sparsamma. Då vi på våra möten börjar diskutera möjligheten att sända ombud till det ena eller andra mötet håller vi hårt om slantarna. Kanske någon säger: Det är onödigt, vi har inte råd att ge ut så mycket pengar nu, inte har vi någon nytta av det heller. Det är bättre att vi spar våra pengar.

Naturligtvis ska vi vara sparsamma, visst är det bra med en god kassa. Men det är ännu bättre med entusiastiska och välinformade medlemmar. Det är de som för vårt arbete framåt, det är de som är avdelningens största tillgång, värdefullare än vårt eventuella sparkapital.

Då vi deltar i en konferens eller kongress, lyssnar till föredrag och diskussioner eller samtalar med andra SKV-kvinnor får vi liksom en stimulerande injektion. Vi reser hem med nya impulser och ett övermått av arbetsvilja. Har kassan blivit mager finner vi på nya utvägar att reparera skadan.

Låt oss därför glatt och villigt satsa på våra medlemmars utbildning och på vårt deltagande i olika sammankomster. Då får vi den allra bästa ränta:

Framgång i vårt arbete.

ANNA STRÖM

detta år ägna en sida åt rapporter, kanske i allmänhet så, att vi kan komma att se en rapport mot bakgrunden av de förhållanden under vilka kvinnorna i det land som sänt den lever och arbetar.

Låt oss i nästa nummer börja med Mexiko.

S. F.

Vi diskuterar:

Löner och deltidsarbete

Nyligen läste jag i en tidning att för industrin i dess helhet har klyftan mellan männens och kvinnornas löner varit ungefär 30 % under efterkrigstiden. 1949 var klyftan som minst; då var kvinnolönerna 71,3 % av männens. Sen vidgades klyftan igen: 1952 hade de bara 69,6 %, 1955 var siffran 69 jämnt och 1956 var den 68,9.

En del av skulden till denna otillfredsställande utveckling har vi att söka i den s. k. löneglidningen. hävdas det. Männen har bättre möjligheter än kvinnorna att pressa till sej högre löner än vad avtalen stipulerar. Här spelar kvinnornas bristande yrkesutbildning in, säger man. Det är otvivelaktigt riktigt, men, men... *

En manlig arbetare vid en metallfabrik i Stockholm berättade för mig att en av hans kvinnliga arbetskamrater fått en hjärtattack och handlöst måst föras till sjukhus. Han var djupt skakad av händelsen och av denna kvinnas öde. Så här berättade han:

— Hon är fyrtio, men ser ut som femtiofem, så trött, mager och sliten. Hon är gift och har tre barn i skollåldern. När skatten dragits från mannens veckolön återstår 150 kronor; det kan en familj på fem personer inte leva av. Hon och jag gör precis samma arbete och har betalt per styck, men med den skillnaden att hon har 30 öre mindre än jag för varje styck. Det är ett mycket tungt arbete — i fyra timmar i sträck sitter man böjd över arbetet och anspänner sej till det yttersta. Ungefär 4 styck klarar vi per timma. Med det kommer jag upp till 6 kronor i timman, medan hon för sina 4 styck bara får 4:80. Fast hon alltså utför lika mycket arbete som jag har hon en tia mindre i dagsinkomst. Vilka extraför tjänster för bolaget!

*

Den här kvinnan som bröt samman under arbetet och hamnade på sjukhus, hur ska hon klara upp sin situation när hon kommer på



benen igen? En hjärtattack är en allvarlig historia. Att gå tillbaka till det tunga arbetet igen kan det knappast bli tal om, även om det skulle stå öppet för henne, vilket inte är så säkert. Att hennes fysiska och psykiska krafter från början var mindre än de manliga kamraternas är inte bevisat. Det som är bevisat är att hon hade en mycket större arbetsbörda än sina manliga kolleger: hon måste sköta ett hem också och tre barn (och en man!) som måste ha mat och rena kläder och rent omkring sej. Vår sagesman berättade att hon på hans fråga om inte mannen hjälper till med sysslorna i hemmet medlidssamt skakat på huvudet och sagt att »det faller honom inte in».

*

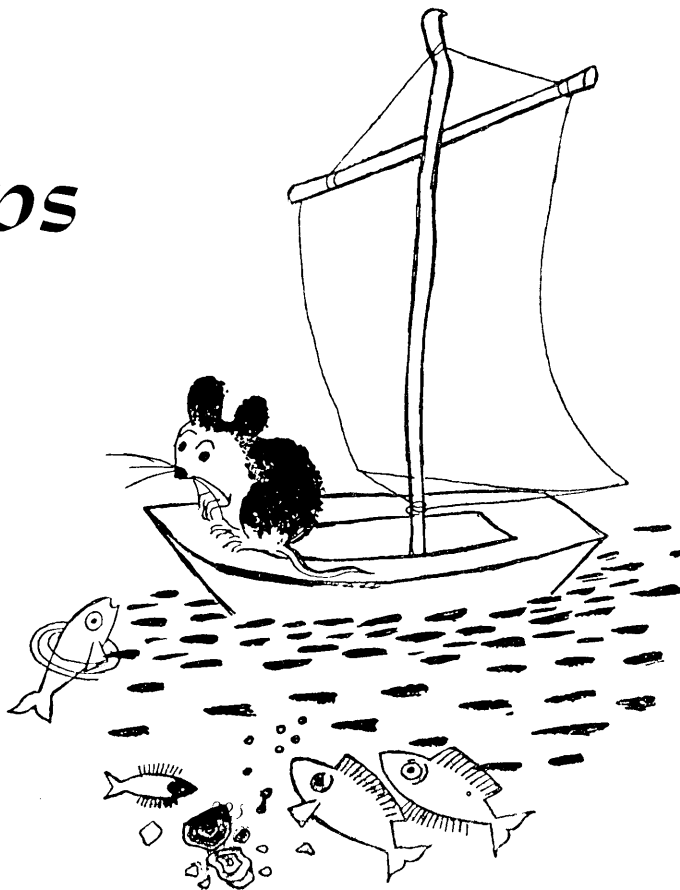
Ett deltidarbete skulle kanske vara lösningen på den här kvinnans problem. Kanske skulle 4 timmars arbetsdag ändå ge det tillskott till mannens inkomst som behövs för att ekonomin ska gå ihop? Om deltidarbete stode att få. Och om hon finge betalt för det arbete hon gör... Men för att det ska ske krävs det att den vrede vår sagesman gav uttryck för när han skildrade hur kvinnornas arbetskraft utnyttjas i industrin mot underbetalning, hålls levande också vid fackförenings- och verkstadsskubbsmötena. Sist och slutligen är det dock inte arbetsgivarna ensamma som avgör såna här frågor. I den andra vågskålen ligger arbetarnas mäktiga fackliga organisationer. Det kan och får inte vara de kvinnliga arbetarnas ensak att hävda kravet på lika lön för lika arbete. Eller kravet på deltidarbete åt kvinnor som har hem och barn att sköta.

Britta.

Musen Pips äventyr

Från det luftiga sommarhuset har den lilla musen Pips flyttat in i sin underjordiska lägenhet. Där nere har hon gott om mat som hon samlade ihop medan vädret var hyggligt. Nu bereder hon sej att övervintra nere i jorden.

Fåglarna kom inte längre för att picka i sej frön. Den kalla vinden virvlade av hjärtans lust över ön. Pips började bli väldigt tjock. Och hon blev slö också, alltför slö för att röra på sej. Alltmera sällan lämnade hon sin håla nere i jorden.



En morgon såg hon att ingången till hennes våning var alldeles igenmurad. Hon krafsade undan den kalla, mjuka snön och gick ut.

Hela marken var vit. Snön glittrade i solskenet. Kylan sved i den lilla musens nakna fötter. Kölden härskade överallt.

Det skulle ha gått illa för vår lilla mus om hon inte hade samlat mat i förväg. Hur skulle hon nu kunnat krafsa fram kornen ur den djupa, kalla snön?

Allt oftare övermannades Pips av sömnen. Nu lämnade hon inte sitt sovrum på tre dagar, hon bara sov hela tiden. När hon vaknade begav hon sej till sitt skafferi, åt sej ordentligt mätt, och sedan sov hon igen flera dagar i ett sträck. Ut i friska luften gick hon aldrig nu.

Hon hade det gott under jorden. Hon låg på en mjuk bädd och rullade ihop sej till ett litet mjukt, varmt nystan. Hennes hjärta slog allt långsammare och tystare. Hennes andedräkt var svag. Hon bara sov, mjukt och stilla.

Dvärgmössen sover inte hela vintern, så som murmeldjuret eller hamstern gör. De magrar medan de sover så länge och de börjar frysa. Det gör att de vaknar och då beger de sej till sina skaffерier och äter.

Pips kunde sova lugnt: hon hade ju

två fulla skaffерier. Inte anade hon heller vilken olycka som snart skulle drabba henne.

ETT HEMSKT UPPVAK- NANDE

En kall vinterkväll satt två barn vid den varma kakelugnen.

— De små djuren har det svårt nu, sa den lilla system. Kommer du ihåg lilla Pips? Var kan hon vara nu, tror du?

— Ja, säg det, svarade brodern lugnt. Hon har säkert för längesen råkat i klorna på något annat djur.

Flickan snyftade till.

— Vad är det med dej? frågade brodern förvånad.

— Det gör mej så ont om den lilla musen, hon var så mjuk och så vacker . . .

— Det var allt något att sörja över! Jag ska sätta ut en musfälla — så kan du få hundratals likadana.

— Jag vill inte ha hundra, sa system. Bara jag får en, en sån där liten söt och gul mus . . .

— Vänta du bara, dumsnut. Det kommer nog en sån också i fällan.

— Men lova då att du inte rör henne utan ger henne åt mej, sa flickan.

— Gärna för mej, lipsill, sa brodern.

Samma kväll satte han ut en råttfälla i skaffерiet. Och det råkade vara samma kväll som Pips vaknade nere i sin håla. Den här gången var det inte kylan som väckt henne. I sömnen hade hon känt något tungt över sin rygg. Hon trycktes ner av jord och snö. Taket över henne hade fallit in och täppt till korridoren.

Nu gällde det att handla snabbt: kölden är inte att leka med.

Först måste hon skynda sej till sin källare och äta sej mätt på korn; är man mätt känner man sej varmare, då kan kölden inte döda en.

Lilla Pips kröp upp på marken och sprang över snön fram till sin källare. Men runtomkring var det fullt med små djupa hål i snön, det var spåren efter rådjursfötter. Gång på gång föll Pips ner i ett hål, tog sej upp — och föll ner i nästa hål. Och när hon kom fram till den plats där hennes vinterförråd var nergrävt fick hon se att där var bara ett stort, tomt hål.

Rådjuren hade inte bara förstört

hennes underjordiska våning, de hade också ätit upp hela hennes vinterförråd.

ÖVER SNÖ OCH IS

Pips lyckades nosa rätt på några korn som rådjuren trampat ner i snön. Maten gav henne krafter och värme och åter höll sömnen på att övermanna henne. Men hon kände på sej att om hon nu lade sej att sova skulle hon aldrig vakna mer, då skulle hon dö i snön och kylan. Därför rusade hon på sej och började springa. Vart? Det visste hon inte själv. Hon sprang alltid dit nosen råkade peka.

Det började redan bli natt, månen stod högt på himlen och snön glittrade. Pips sprang ända tills hon kom till flodstranden. Där blev hon stående. Slutningen ner mot floden var ganska brant. Nedanför låg en mörk, djup skugga, och där bortom glänste den breda isbetäckta floden. Pips vädrade oroligt. Hon var rädd att springa över isen. Vad skulle hon ta sej till om någon upptäckte henne mitt ute på floden? I snön kunde man åtminstone gräva ner sej när fara hotade.

Bakom henne fanns bara utsikten att hungra och frysa ihjäl. Framför henne låg kanske möjligheten att finna mat och värme någonstans. Och Pips sprang framåt. Hon klättrade ned för slutningen och lämnade ön, där hon levat lugn och lycklig så länge.

Men ett par onda ögon hade redan upptäckt henne. Knappt hade hon hunnit fram till mitten av floden förrän en hastig, ljudlös skugga förföljde henne. När Pips tittade bakåt såg hon



bara en lätt skugga på isen. Hon visste inte ens vem det var som förföljde henne. Förgäves tryckte hon sej platt mot isen, så som hon brukade göra när fara hotade. Hennes gulbruna päls av-

tecknade sig som en skarp fläck mot den glittrande, blåvita isen och mån-skenet gjorde att hon inte kunde gömma sej för fiendens ögon.

Skuggan sänkte sej över lilla Pips. Krökta klor borrade sej smärtsamt in i hennes kropp. Ett starkt slag träffade henne över huvudet. Pips förlorade medvetandet.

EN OLYCKA KOMMER SÄLLAN ENSAM

Det var alldeles mörkt när Pips vaknade upp. Hon låg på något hårt och ojämnt. Huvudet värkte och det sved i såren, men det var varmt. Medan hon slickade sina sår började hennes ögon vänja sig vid mörkret.

Hon såg att hon befann sej på en plats med runda väggar som fortsatte högt upp. Något tak kunde hon inte se, men högt ovanför hennes huvud skymtade en stor öppning och genom den trängde gryningsljuset ner. Pips tittade efter var hon hamnat och rusade förskräckt upp. Det visade sej att hon hade legat på döda möss. Det var flera stycken möss och alla låg stela och döda. Tydligt hade de redan länge legat där.

Skräcken gav Pips krafter. Hon klättrade uppför den skrovliga, branta väggen och kastade en blick ut. Runt omkring såg hon bara snötäckta grenar och under henne fanns bara buskar. Pips befann sej i ett träd: hon tittade fram ur en fördjupning i trädet. Men vem som dragit henne dit och kastat ner henne, det fick hon aldrig veta. Och hon råbråkade inte sitt förstånd med att räkna ut det utan skyndade sej att fortast möjligt komma därifrån.

Så här hade det gått till. På isen hade en uggla förföljt henne. Ugglan hade slagit till musen i huvudet med sin näbb, slagit sina klor i henne och flugit till skogs med henne.

Lyckligtvis var ugglan mätt just då, så mätt att hon inte hade plats för minsta lilla mus i magen. Därför beslöt hon att Pips skulle hamna i skafferiet. Ett sådant hade hon nämligen i ett gammalt ihåligt träd. Där hade hon ända sedan hösten samlat förråd, så där låg redan ett dussin döda möss. På vintern är det ofta besvärligt att få tag i mat och till och med sådana nattliga rövare som ugglorna måste ibland svälta.

Den här gången hade Pips haft tur.

Välbehållen kom hon ner på marken och kilade in i buskarna. Först här märkte hon att allt inte var som det

skulle: det pep så underligt i strupen. Hennes sår var inte dödliga, men uggleklorna hade sårat henne i bröstet, så att hon hade lite svårt att andas när hon sprang.

När hon vilat lite och började andas regelbundet igen så upphörde också det konstiga pipandet i strupen. Hon åt sej mätt av den bittra barken på buskarnas grenar och sprang sedan vidare. Hon hade bara en tanke: att så fort som möjligt komma bort från denna hemska plats. Hon sprang och sprang, men bakom henne blev det en liten stig kvar — det var hennes spår. Och när vår lilla mus hade hunnit fram till skogsbrynet, där det stod ett stort hus med rykande skorsten och omgärdat av ett staket, då hade räven redan hittat hennes spår.

Räven hade ett mycket fint väderkorn. Han visste genast att musen hade sprungit förbi där alldeles nyss och satte efter henne. Hans röda svans lyste mellan buskarna och han sprang naturligtvis mycket, mycket fortare än musens små ben orkade.

STACKARS MUSIKANT!

Pips anade inte att räven var henne i hälar. När därför två gläfsande hundar rusade emot henne trodde hon att hennes sista stund var kommen.

Räven vände blixtnabbt. Hans röda svans syntes ett hastigt ögonblick, så var han försvunnen i skogen. Med väldiga språng rusade hundarna rätt över huvudet på Pips och försvann in i skogen.

Pips nådde fram till huset utan vidare äventyr, slank in under trappan, och fann ett hål där hon genast tog sej in. Det första hon märkte härnere var en stark lukt av möss.

Varje djursort har sin egen lukt; mössen känner skillnad på varandra genom lukten på precis samma sätt som vi människor kan skilja på varandra genom utseendet.

Därför visste Pips att det levde möss här som var av en annan sort än hon själv. Men det var möss i alla fall och Pips var ju också en mus. Hon blev lika glad som Robinson när han återvände till människorna från sin obodda ö. Hon började genast att leta efter de andra mössen.

Men det visade sej att det alls inte var så enkelt att hitta dem. Lukt och spår efter andra möss fanns överallt, men ingenstans hittade hon några möss.

I taket på trossbottnen hade mössen gnagt flera hål. Pips tänkte att mös-

Från våra avdelningar

På annan plats i detta nummer läser ni om hur man i Göteborg på ett föredömligt sätt ordnar lösnummerförsäljningen av Vi Kvinnor. Men tro därför inte att vännerna där nere glömmar bort prenumerantvärningen. I skrivande stund är deras prenumerationsupplaga 766 ex. och att de frivilligt skulle lämna ifrån sej förbundets vandringsfana är uteslutet. Deras starkaste konkurrent är f. n. Norrbottens-distriktet, som hittills har 956 prenumeranter och inte visar några tecken till trötthet. Men var blir Stockholm av i kampanjen? Ännu är icke fjolårets prenumerantsiffra på långt när uppnådd. Och det är också andra distrikt som måste öka takten om de ska ha några chanser.

Så några plock ur högen av rapporter från avdelningarna.

I VETLANDA

har vår avdelning startat en studiecirkel i ämnet »Den nya socialhjälpsslagen». Cirkeln, som är anmäld till ABF, ledes av fru Bojan Lindhe, avdelningens energiska ordförande, som för övrigt är mycket socialt engagerad och från och med denna säsong ansvarig för ABF:s barnfilmklubb i Vetlanda.

Deltidsarbete aktuellt debattämne i Karlskoga

Vid sitt senaste möte hade **Kvinnornas samarbetskommitté** i Karlskoga frågan om deltidssarbetet uppe till debatt. Det skedde på SKV-avdelningens initiativ och det var Britta Andersson från SKV som inledde debatten med en översikt över de utredningar som gjorts om kvinnornas möjligheter till deltidssarbete. Såväl de anställdas som arbetsgivarnas argument i frågan belystes och utifrån egna erfarenheter som förvärvsarbetande husmor framhöll tal. de önskemål som många nu heltidssarbetande kvinnor har.

Efter inledningen följde diskussion. Då man allmänt ansåg frågan vara av stor vikt, beslutades att man i varje enskild organisation skall fortsätta diskussionen.

sen bodde kanske däruppe, så hon klättrade upp för väggen, tog sej in genom ett hål och befann sej i en vishusbod.

Forts. i nästa nummer

Några av deltagarna i Kirunaavdelningens studiecirkel.



Många av avdelningens övriga medlemmar är förresten med i socialt arbete genom att de frivilligt går ut och hjälper gamla, sjuka och mindre bemädlade människor som behöver ett handtag.

FRÅN AVESTA

kommer en lång och innehållsrik rapport, där vi bland annat får veta att SKV-avdelningen samman med Avesta Kooperativa Kvinnogille inför julen i ett upprop vände sig till föräldrar och målsmän med en vädjan om att icke köpa krigsleksaker till barnen.

PÅ SESKARÖ

långt i norr har vi en avdelning med 42 medlemmar. Mötena blir mer och mer välbesökta, skriver ordföranden, fru Lova Mäki. Vi inom styrelsen försöker komma med nya tips för att göra mötena så intressanta och trevliga som möjligt. Vår avdelning har arbetat mycket för tvättstugefrågan på Sesarö. Det ser mörkt ut men vi tänker inte ge oss. (Nej, tacka för det. Så fint som de samman med andra kvinnoorganisationer drev igenom att vatten- och avloppsfrågan äntligen löstes. Red:s anm.). Nu har vi i alla fall fått till stånd en tvättstugekommitté med representanter från alla kvinnoorganisationer på platsen. Den ska nu undersöka möjligheterna till försöks-teckningar på andelar till en andels-tvättstuga.

MALMÖ-AVDELNINGEN

rapporterar att den var mycket verksam under folkomröstningskampanjen. Den genomförde också i fjol en petitionsrörelse mot prisstegringarna och samlade inom ett enda område — Persborgsområdet — 500 namnunderskrifter som tillställdes regeringen. En studiecirkel i Brevskolans kurs »Kvinnan i familj och samhälle» är i gång inom avdelningen. Den är ansluten till ABF. Vidare nämner man ett besök hos systerorganisationen i Köpenhamn som ett 20-tal medlemmar deltog i.

Stor glädje var det

i SKV-avdelningen i Jönköping när man för första gången kunde hålla möte i stadens nya Folkets Hus. Länges har föreningslivet i Jönköping varit bedrövligt vanlottat på lokaler. I och med tillkomsten av det nya Folkets Hus har det skapats möjligheter inte bara för en bättre inre föreningsverksamhet utan också till trevliga sammankomster av olika slag.

»Premiären» för SKV-avdelningens medlemmar och deras familjer gick av stapeln den 2 november i den s. k. Stjärnsalen. Trots att »asiaten» härjade våldsamt vid den tidpunkten lyckades man samla ett 40-tal deltagare. Avdelningens ordförande, fru Aina Engdahl höll ett kort tal om SKV:s strävanden och uppgifter, andra medlemmar underhöll med deklamation och sång. Axia och Karin stod vid väffeljärnen — för det bjöds på nygräddade väfflor till kaffet. Och eftersom man samlats till »familjekväll» och stämningen var glad och otvungen blev deltagandet livligt när man satte i gång med »20 frågor» efter välkänt mönster och sedan gav ordet åt de »oförberedda talarnas klubb».

*

Ett lyckat möte

genomförde SKV-avdelningarna i Stockholms södra ytterområden den 11 febr. Dr **Andrea Andreen** talade om sitt besök i Hiroshima och filmen »Hirashimas barn» visades. Ett lotteri till förmån för algeriska flyktingar inbringade 75 kr. Vid mötet antogs ett uttalande att tillställas Frankrikes regering med anledning av det franska överfallet på den försvarslösa tunisiska byn Sakiet-Sidi-Jussef.

En enkel smörgås

Kåseri om mat av KRISTINA



smeten och grädda i 250 gr. ugn i 15–20 minuter. Värm under tiden 1 eller 2 burkar små ärtor i sitt spad. Stjälp upp omeletten på varmt fat, slå ärtorna (utan spad) bredvid omeletten, klipp persilja över dem och häll lite tomatketchup över omeletten. Gult, grönt och rött — dekorativt och gott. Smör och rostat bröd hör till.

Så till de varma smörgåsarna. För alla beskrivningarna gäller följande: Man tar vitt formbröd, helst ej dagsfärskt, skär ungefär 1 cm tjocka skivor, putsar kanterna och brer smör el. margarin på skivorna.

1) Varm böcklingsmörgås (4 st.)

Rensa och dela sönder 6 böcklingar, blanda dem med 1 rå äggula, 4 msk grädd- och rikligt med klippt dill. Salta och peppra en aning, bred blandningen på smörgåsarna och strö riven ost över. Gratinera i 250–275 gr. ugn, det tar knappt 5 minuter. Sätt dem högt upp i ugnen.

2) Varm svampsmörgås (4 st.)

Gör en god stuvning på $\frac{1}{4}$ burk svamp (vilken sort som helst), späd med grädd- och rikligt med klippt dill. Bred blandningen på smörgåsarna, lägg ett par tomatkivor och ett par ringar brynt lök på varje. Riven ost över. Gratinera som ovan.

3) Varm ansjovissmörgås (4 st.)

(Om ni kan få tag på ansjovis, förstås.)

Strö först på rikligt med riven ost på smörgåsarna, bred över tomatketchup och lägg sedan 2 ansjovisfiléer i kors på varje skiva. Riven ost över. Gratinera som ovan.

Saknar man ugn kan man i stället steka brödsnivorna i stekpannan i gott matfett. Den i förväg lagade stuvningen uppvärms och bredes på smörgåsarna. Här uteslutes den rivna osten.

Grönsallad passar fint till alla de här rätterna, förutsatt att man kan få tag i den till rimligt pris förstås. Skölj bladen i kallt vatten och glöm inte att ta bort den grova bladnerven. Lägg upp salladen i en trevlig skål och låt den stå kallt tills den ska serveras. Då bibehåller den sin sprödhet. Olja och vinäger tillsätter man vid bordet.

Och vad ska vi så välja för drycker till den lilla supén? Det är en smaksak. På »Systemet» kan man få både alkoholfritt torrt vin och halvtorrt vitt lättvin, som är billigt och gott och passar utmärkt till såna här rätter. Eller vanligt öl — sånt finns också alkoholfritt för den som så önskar. Grapejus kan man också tänka sej.

Till sist gott starkt kaffe, kanske med en liten kaka till.

curry; 3) Hårdkokta och grovt hackade ägg i en god vit, ganska tjock sås, tillsatt rikligt med hackad persilja; 4) Svampstuvning med brynt lök; 5) Sparrisstuvning med hackad och brynt lätrökt skinka.

Gratinerad kalvfärskotlett

Gör i ordning en god kalvfärs och kosta på 1 äggula och lite grädd- och smeten, smaksätt med lätt brynt lök, salt och peppar. Ev. kan man dryga ut färsen något med mosad potatis eller skorpsmulor som fått svälla i grädd- och smeten till små biffar och stek dem i gott matfett. Lägg dem på smort eldfast fat och täck över dem med en svampstuvning (ev. också ett galler av pajdegstrimlor, men det är inte nödvändigt). Gratinera i varm ugn och serveras med kokt ris, smaksatt med tomatketchup. Smör och rostat bröd hör till.

Spaghetti-fest

Till denna rätt åtgår förutom knappa 3 hg spaghetti en burk Chatkkrabba, 1 burk champinjoner i vatten, lite smör, mjöl och gräddmjölk.

Bryt spaghetti i ca 1 dm långa bitar och koka den 15 min. i saltat vatten. Medan den kokar fräser ni de skivade champinjoner i smör, doftar över en dryg msk mjöl och späder med gräddmjölk och med spadet från svampen och krabban tills ni har en lagom tjock stuvning. Blanda sedan i den sönderpillade krabban, men låt inte stuvningen koka sedan, då blir krabban seg. Sist iblandas den kokta spaghetti, det hela hälls i smord eldfast form och strös över rikligt med riven ost. Sist några smörklickar ovanpå och in med anrättningen i ugnen för gratinering i 200 gr. värme. Efter ca 20 minuter är rätten genomvarm och vackert brun på ytan. Servera smör och rostat bröd till.

En innehållsrik omelett (för 4 personer)

Vispa sönder 4 ägg, koka upp 3 dl gräddmjölk och slå den över äggen under vispning. Smaksätt med salt och en aning vitpeppar. Bryn sedan i stekpannan finskuren kokt potatis, lök och lätrökt skinka och blanda det i omelettsmeten. Bryn 1 msk smör i en omelettform eller stekpanna, häll i

Har vi råd och lust med en liten bjudning en kväll? En samvaro i all enkelhet med de närmaste vännerna som ett angenämt avbrott i vardagslunken? Det finns så mycket att ventilera och diskutera i nuet — många gånger kan man under en mera »ledig» samvaro få uppslag och impulser som man sedan kan omsätta i de större sammanhangen.

Kanske har budgeten kommit i någorlunda balans efter helgen, så vi kan kosta på oss ett biobesök tillsammans, ja kanske rent av teater. Och så efteråt en liten bit mat hemma. Det där med en liten bit är modellen. Då slipper husmor gå i skytteltrafik mellan bord och spis.

Gratiner eller varma smörgåsar är idealiska vid sådana här tillfällen, därför att det mesta kan göras i ordning i förväg och sen återstår bara gratineringen.

Här några förslag.

Fyllda gratinerade pannkakor

Gör i ordning en pannkakssmet (utan socker!) och låt den svälla någon timma. Grädda så tunna pannkakor ni kan. Lägg dem på ett fat helt utbredda och med smörpapper mellan varje.

Förslag till fyllning: 1. Bryn köttfärs (ej för fet) i stekpannan, späd med en aning grädd- och rikligt med klippt dill. Blanda ned hackad brynt lök — ev. brynt svamp — och smaksätt med tomatketchup, salt och vitpeppar. Lägg så ett par rejäla matskedar fyllning på varje pannkaka, rulla samman och placera dem i rader på smort eldfast fat. Strö riven ost över och några klickar smör. Så långt kan man alltså förbereda rätten. Innan den serveras gratinera man den i ugnen i 250–275 gr. Ställ fatet ganska högt upp i ugnen.

Andra förslag till fyllning i pannkakorna: 2) Fiskstuvning smaksatt med

TRE JULAR Av Gunhild Tegen

Forts. från föreg. nummer

Då tittade mamma ut genom kam-mardörren och sade:

— Lova är rädd att flickan vaknar!

Ettan såg att Albert blev mörk i an-siktet, men så skrattade han till och sade:

— Sån lät får hon vänja sig vid! Men han spelade inte mera.

*

Tre år senare en grå dag kort före jul stod mamma vid bakkbordet och Et-tan vid spisen, där skinkan puttrade i sitt spad.

— Det är förskräckligt vad Jack skäller, sade mamma bekymrad. Vi kan inte ha en sådan hund i en stad — inte ens i en utkant som här.

— Ja, Rurik var mycket snällare, sa-de Ettan. Kanske det är någon som kommer hit?

— Det är bäst du ser efter. Folk kan ju bli ihjalskrämda av den där gap-halsen...

Ettan gick ut på trappan och såg att en släde stannat ett gott stycke från hundkojan. En lång man och en liten kvinna steg ur och lyfte ner ett litet bylte, som visade sig vara ett barn.

— Lova! ropade Ettan. Och Albert! Är ni i stan i dag? Stig in!

Och sedan Albert slagit tömmen om hästens framben, gick de alla in i köket till mamma. Hon hade just lagt den sista bullen på plåten och höll på att torka sig om händerna, när den långa Albert klev över tröskeln, följd av he-la familjen och Ettan.

— Vilket främmande, sade mamma vänligt. Nu ska vi koka kaffe. Ni har väl inte brättom hem?

— Hem? sade Lova. Vi far aldrig hem mera.

Mamma stannade.

— Vad? Ni tänker väl inte fara till Amerika?

— Jo, sade Lova, vi tänker det. Jag vet nog att kaptens inte tycker om att folk emigrerar, men nu har vi beslutat oss. I kväll far vi med tåget till Göte-borg.

Nu hade Ettan övertagit kaffekok-ningen, och mamma hade satt sig på kökssoffan bredvid Lova.

— Men Edit? sade mamma som ett sista försök att avvärja ödet. Hon är ju så liten.

— Tre år, sade Lova. Det finns mindre barn som följt föräldrarna över Atlanten. Vi ska börja ett nytt liv där-ute med ett eget hem...

Mamma svarade inte på det. Hon visste likaväl som Ettan att Alberts gamla mamma flyttat till sonen, sedan hon för ett år sedan blev änka. För Lova hade hon varit ett kors att dra på, och nu flydde hon från korsdra-gandet.

— Vi har fått in svärmor på ålder-

domshemmet, sade Lova som svar på mammans outtalade fråga.

— Kanske Albert vill gå in och häl-sa på kapten, sade nu mamma. Han ligger som vanligt, men han orkar nog ta emot och prata en stund...

Så där ja, nu kunde de prata öppet. Den dag var längesedan förliden då Ettan var ett hinder för samtalet. Nu var hon stora flickan, snart femton år...

— Det gick inte längre, sade Lova och tårar rullade fritt utför hennes kinder. Jag kunde inte se gamla män-niskan suppa sig full — och dra Albert med sig... Jag begriper inte hur de kunde få så mycket brännvin! Frun vet att jag alltid varit godtemplare...

Ettan satte fram kaffe. Den lilla flic-kan satt i moderns knä, hon hade ljust lockigt hår och stora blå ögon, litet utstående som Albert och hans gamla mamma. Ettan gav henne en kaka, men flickan vände sig blygt om och tryck-te ansiktet mot Lovas blus.

— Så där ja, var duktig flicka, loc-kade Lova. Ta emot kakan, lilla Edit! Det är stora Edit som bjuder!

Barnet kikade fram och log. Ettan bjöd henne kakan för andra gången.

— Hon är så blyg, sade Lova stolt. Mamma var ledsen, det kunde Ettan se.

— Varför har ni inte frågat oss? Vi kunde kanske ha hjälpt er! sade hon. Kunde ni inte få in gumman på fat... på ålderdomshemmet utan att fara till Amerika?

— Det är bröderna också, sade Lova obönhörligt. Det är dåligt folk. Jag tänker rädda Albert. Han har inte haft det bra sen kapten slutade segla. Det har bara blivit slarv på olika båtar... Nu ska vi bli farmare. Jag kan arbe-ta! Och det skall Albert lära sig också, när vi får en egen jordbit.

Kaffet dracks och Edit fick ta in en bricka till pappa och Albert. Helga och Lisa och de andra barnen kom in och hälsade på gästerna. Det blev inte mycket tillfälle till samtal före mid-dan, och sedan gick tiden otroligt fort. Snart var klockan sex, Lova började säga adjö och klä lilla Edit. Mamma hade tårar i ögonen.

— Nog är det bedrövt att så präk-tigt folk som ni skall behöva ge er i väg till Amerika, sade hon.

Den store Albert var generad. Han plockade med nattsäcken och fiollådan. — Jaså, den får följa med, sade mamma vänligt och pekade på fiolen.

— Ja, jag har också sagt att det är onödigt, sade Lova skarpt.

— Det säger inte jag, sade mamma allvarligt. För Albert betyder fiolen lika mycket som — som Edit för Lova! Vi måste låta männen ha sina nöjen också!

Lova såg lite skamsen ut, men sträckte på sin lilla figur när hon sade adjö. Hon kände sin betydelse, detta

Forts. å sid. 20

Som husmor

VET DU

värdet av en frysbox eller av en Huskvarna el-symaskin Automatic eller en veckotvättmaskin från

samma fa-brik. — Allt detta är ting som under-lättar din vardag — men de är dyra att kö-pa och allt för få har råd till det! Men låt nu dina dröm-mar föra dej i sällskap med din ma-ke eller en god vän på

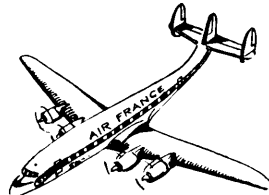
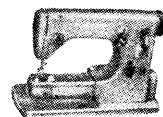
en flygtur till Paris med en vec-kas gratis uppehålle för er där. Och: vi bjuder dessutom på 10 trev-liga familjevagnar som toppvinster

i vårt lotteri.

Ta chansen att vinna någon av de 2.000 fina vinster-na, av vilka vi nämnt någ-ra härovan, i studielotteriet

BILTUREN.

Beställ lotter i dag! Pris kr. 2:10 pr styck. 5 st. ger gra-tis dragnings-lista och 10 st. sänder vi dess-utom porto-fritt! Använd talongen ne-dan!

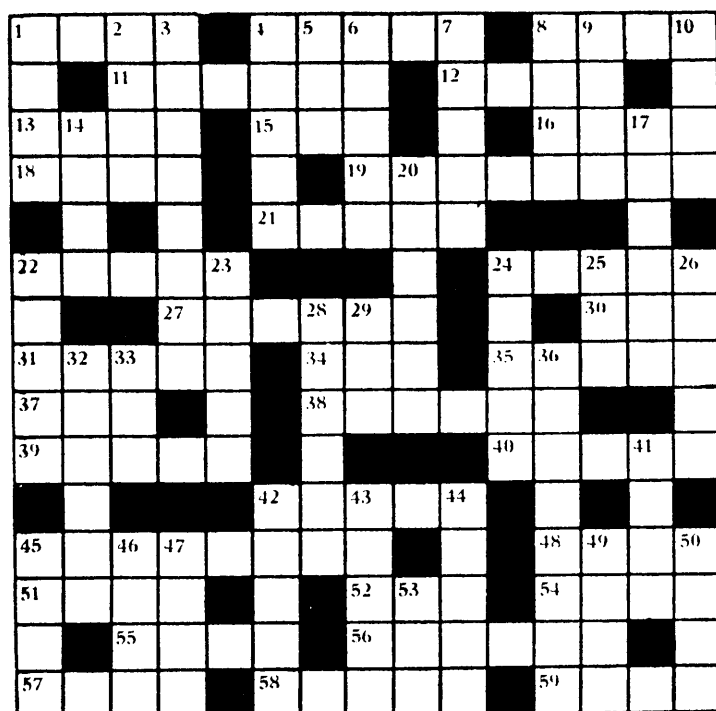


Från **BILTUREN**, Box 784, Sthlm 1 beställes härmed st. lotter att sändas till:

.....

 VK

KORSORD Nr 2



VÄGRÄTA ORD

1. Uppvakts i oktober.
4. Rysk flod.
8. Därmed menar kisen otur.
11. Har ni väl gjort ofta.
12. Inte mitt.
13. Vill vi människorna skall få.
15. Kyla.
16. Tillfrågas vi ibland om.
18. Gruva.
19. Kan man väl kalla kätten.
21. Finare huvudsak.
22. Många i Stockholm.
24. Är barn sällan.
27. Bekanta för mykologen.
30. Ibland högst, ibland lägst.
31. Ger värme.
34. Kan man gripas av.
35. Tunn och rund, smakar som papper.
37. Ort i Östergötland.
38. Folk som känner skären.
39. Har det svårt så här års.
40. För modern navigering.
42. Skarpa.
45. Familjenamn med anknytning till växtriket.
48. För tätning.
51. Bestraffad.
52. Dryck som torde drabbas av de nya punktskatterna.
54. Ofta av gummi.
55. Åtbörd.
56. Astadkommes i regel genom upplösning eller sönderdelning.
57. Ett slags sammanslutning.
58. Såar.
59. Har vi väl alla.

LODRÄTA ORD

1. Är silver, heter det.
2. Skorpa men inte bröd.
3. Tänk på teater.
4. Elektrisk sådan är vanlig.
5. För blommor.
6. En drömmens ö.
7. Får blommor i september.
8. Inget trevligt.
9. Hör till växtvärlden.
10. Redskap.
14. Oftast bara hälften så långt.
17. Hönsjobb.
20. Berg.
22. Kanske med hjälp av 31 vågrätt.
23. Den halas det i.
24. Gör den upprymde gaphalsen
25. Lugnvatten.
26. Blomma.
28. Har bilen.
29. Orsakar bråkstaken.
32. Ombytlig.
33. Del av ben.
36. För säkerhetens skull.
41. Av betydelse inom husdjursskötseln.
42. Ledigt.
43. Den efterlämnade.
44. Har man bruk för två.
45. Inte i moderna frisyrer.
46. Sorgligt att ta sig av.
47. Känd britt.
49. Ha bråttom.
50. Gjorde Artamanova nyligen här.
53. Pojke.

Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 10 mars. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Märk kuvertet »Korsord nr 2».

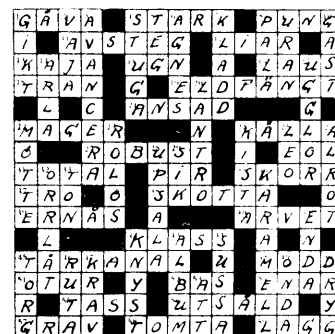
Stockholms SKV-distrikt

genomförde tisdagen den 4 februari ett lyckat möte i Fred och Frihets nya lokaler vid Hovslagaregatan. Distriktsledningen hade vänt sig till Indonesiens chargé d'affaires i Sverige, madame S. Soekonto och bett henne komma och berätta litet om kvinnorna i sitt land, en önskan som hon på det mest älskvärda sätt uppfyllde. Hennes tal — som hon framförde på god svenska — gav den fulltaliga och intresserade publiken en inblick i de indonesiska kvinnornas levnadsförhållanden och deras föredömliga aktivitet både i kampen för den nationella friheten och i dagens uppbyggnadsarbete. Hon berättade hur kvinnorna skapar barninstitutioner, skolor och universitet och praktiskt hjälper till att övervinna analfabetismen (i dag kan 50 proc. av befolkningen läsa och skriva, mot endast ett par procent vid tiden före befrielsekampens seger 1949). Den nya författningen garanterar kvinnans fullständiga medborgerliga rättigheter och i dagens Indonesien tillämpas principen om lika lön för lika arbete!

Skiptikonbilder och indonesisk musik på grammfon gav en fängslande illustration till det intressanta föredraget.

*

Lösning till Korsord nr 1



PRISTAGARE

1:a pris: Anna Laitamaa, Blomstervägen 4 A, Ludvika.

2:a pris: Disa Wennberg, Strandgatan 7, Haparanda.

3:e pris: Margareta Thorin, Byggmästarvägen 12, Bromma.

TRE JULAR

Fort. fr. sid. 18

var dock hennes seger. Att Albert var den besegrade såg man tydligt på hans böjda rygg och blyga leende. Åt Lova skulle han aldrig våga svära när han kastade veden på golvet, tänkte Ettan. Han skulle aldrig kasta veden på golvet åt henne, han skulle lydigt lägga den i lären...

Ettan och Helga fick följa med till stationen och vinka av amerikafararna. Lilla Edit grät, men Lova log tappert in i det sista.

*

Tre år senare, den vintern då Ettan läste på studenten, kom till jul ett tjockt brev från Amerika. Det var skrivet med Lovas dåliga handstil och starka själ. Hon berättade om deras farm. Det hade varit hårt jobb i början, sade hon, men nu var det värsta över och de började ha någon förtjänst av jorden. Tyvärr hade Albert fått dåligt sällskap första tiden, det hade blivit samma sorts liv som hemma, men lyckligtvis hade det gått illa för supbröderna, så att Albert fått en läxa för livet. Den ena hade i fyllan och villan slagit ihjäl den andra, och Albert hade varit vittne till slagsmålet. Det hade hängt på ett här att han själv blivit anklagad, och det hade tagit honom djupt. Efter den betan smakade han inte sprit, han var lika mycket godtemplare som hon själv, fast någon godtemplarloge fanns ju inte här ute på landet, man fick hålla sig nykter ändå... Vad Edit beträffar hade hon varit svårt sjuk under de första åren, hon blev förgiftad av vaccin på båten när de for från Göteborg, de hade inte vaccinerat henne i Sverige, och utan vaccinering släpptes man inte in i För-enta staterna. Följden av sjukdomen var att hon stannat i växten, så att hon inte var så mycket större nu än då de reste hemifrån. Men vid samma tid som Albert blev nykter så började också flickan växa, så nu kunde de hoppas det bästa för framtiden, och de hoppades allt gott för de hemmavarande, och aldrig hade hon, Lova, ångrat att de reste, fast Albert hade haft hemlängtan i början. De hade hört att kapten var död, och det var de ledsna över och framförde sitt vänliga beklagande. Och aldrig skulle de glömma all vänlighet sista gången, och Albert talade jämt om att frun försvarade fiolen hans — och därför har han också fått behålla den, och så för att flickan tycker så mycket om när han spelar fiol. Med hälsningar till alla barnen, särskilt Edit, från Lova.

Mamma log och grät, när hon läste detta brev.

— Vilken stark vilja i den där lilla kroppen! Det var inte lätt att ha henne som barnsköterska, ska jag säga. Hon tålde inte att jag ville bestämma om Ettans skötsel...

— Tror mamma att de är lyckliga nu



Tvådelade förkläden

är en rolig och praktisk idé. Ovan- och nederdel är inte hopsydd utan fästa vid varandra med knappar och knapphål. Det har den fördelen att förklädet kan bäras med eller utan »bröstlapp» och att man bara behöver tvätta och stryka den del som just då är smutsig. Tvådelade förkläden kan också se mycket roliga ut genom att man gör överdelen i en avvikande färg. Så varför inte?

då? frågade Ettan. Tror mamma inte att Albert gör uppror igen.

— Kanske det, sade mamma tankfullt, men han ångrar sig nog och kryper till korset. Lova kommer alltid att segra, för när det inte blir som hon vill, så vill hon som det blir! Albert har ju blivit som hon ville — men för flickans skull tycks hon ha fått böja sin vilja efter händelserna. Vi skall genast skriva ett kort till dem med hälsningar...

Ettan gick in i sin lilla kammare och skrev upp samtalet med mamma — och många, många år efteråt skrev hon Lovas och Alberts historia så gott hon kunde. Det var en dag då hon genom hemvändande svensk-amerikaner fått höra att Edit dött vid femton års ålder i sviter efter vaccineringen och att Lova drivit upp farmen till högt värde. Om Albert sade de ingenting, han spelade inte längre någon roll. Det var Lova som var huvudpersonen, det var hon som hade härskaregenskaperna.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga **kvinnornas rättigheter**: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att **tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet**; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av **freden**.

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén



Utkommer med nio nr pr år.
Prenumerationspris pr år: Kr. 4:50
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).



Postgiro: 513 23. Box 180 73
Stockholm 18
Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr.-a.-b. Plantryck, Sthlm 1958